

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Ka. 431.2.2021.4

Poznań, 30 kwietnia 2021 r.

Pani
Agnieszka Olejniczak
p. o. Kierownika
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

ul. Wrocławska 50
63 – 421 Przygodzice

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, w dniach: 30 marca 2021 r., od 6 do 9 kwietnia 2021 r. i 19 kwietnia 2021 r. przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przygodzicach, z siedzibą pod adresem: 63 – 421 Przygodzice ul. Wrocławska 50, określanym w dalszej części skrótem „GOPS” lub „Ośrodek”.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie prawidłowości przyznawania świadczeń i wydawania decyzji oraz kwalifikacji kadry realizującej zadania pomocy społecznej.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia kontroli zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli, który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 27 kwietnia 2021 r.

W wyniku kontroli dokonano następujących ustaleń.

I. W zakresie kadry realizującej zadania pomocy społecznej stwierdzono, że:

1) p.o. kierownika, jak i pracownicy zatrudnieni w GOPS tj. 4 starszych specjalistów pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny (zatrudniony do 16 kwietnia br.) oraz 24 osoby, świadczące w ramach umowy zlecenia usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania podopiecznego - posiadają na zajmowanym stanowisku wymagane kwalifikacje, zgodne z przepisami ww. ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936, ze zm.).

Stwierdzono jednak, że w przypadku 3 opiekunek, wskazanych w protokole kontroli, świadczących w ramach umowy zlecenia usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania podopiecznego, GOPS nie posiada dokumentów potwierdzających ich wykształcenie.

W dokumentacji GOPS znajdują się jedynie oświadczenia ww. osób, złożone pod odpowiedzialnością karną, o ukończeniu szkoły, zagubieniu świadectwa ukończenia szkoły oraz ich zobowiązanie dostarczenia do GOPS duplikatu ww. dokumentu.

2) w dniu kontroli spełniony był ustawowo określony wymóg zatrudnienia pracowników socjalnych GOPS, proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

II. W zakresie prawidłowości przyznawania świadczeń pomocy społecznej, sprawdzeniu poddano dokumentację losowo wybranej próby badawczej, stanowiącej co najmniej 20% liczby osób/rodzin korzystających z realizowanych przez GOPS form pomocy w okresie objętym kontrolą (jednak nie mniej niż 10 osób/rodzin w przypadku gdy badany obszar w powyższej wartości nie jest możliwy do skontrolowania, z uwagi na obszerność dokumentacji) tj. wybranych losowo akt 42 osób/rodzin, w tym 125 spraw, zakończonych 139 decyzjami administracyjnymi.

Pomimo stwierdzonych niżej opisanych uchybień i nieprawidłowości, działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą ocenia się pozytywnie.

Na podstawie analizy ww. dokumentacji stwierdzono, że:

1) decyzje z okresu objętego kontrolą, szczegółowo opisane w protokole kontroli, nie spełniają wymogów:

- art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 735) w zakresie podstawy prawnej - dotyczyło to 123 sprawdzonych decyzji,

- art. 107 § 3 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie uzasadnienia faktycznego i prawnego decyzji - dotyczyło to 26 sprawdzonych decyzji.

Ponadto, w przypadku 93 ze sprawdzonych decyzji zamieszczono w ich treści nieprecyzyjny zapis przepisu art. 109 ww. ustawy o pomocy społecznej.

2) w przypadku:

- 18 ze sprawdzonych decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, nadano im rygor natychmiastowej wykonalności, przy czym termin realizacji przyznanego ww. decyzjami świadczenia nastąpił po upływie terminu do wniesienia odwołania,

- 3 ze sprawdzonych decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, decyzjom tym nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności, przy czym termin realizacji przyznanego ww. decyzjami świadczenia nastąpił przed upływem terminu do wniesienia odwołania.

Powyższe narusza odpowiednio przepis art. 130 § 1 i § 3 pkt 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

3) w przypadku 12 decyzji wydanych w sprawie usług opiekuńczych, w ich sentencji nie wskazano miejsca świadczenia przyznanego usług opiekuńczych, co stanowi naruszenie przepisu art. 50 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej.

4) w 2 sprawach wydano decyzje orzekające o zmianie decyzji w zakresie sposobu wypłaty przyznanego świadczenia, wskazując właściwy numer zmienianej decyzji lecz niewłaściwą datę jej wydania tj. wpisano datę 18 marca 2020 r., natomiast decyzja zmieniana wydana została w dniu 4 lutego 2020 r.

Należy dodać, że analiza zgromadzonej w tych sprawach dokumentacji wskazuje, iż błąd w dacie zmienianej decyzji jest wynikiem pomyłki oczywistej.

5) w jednej sprawie szczegółowo opisanej w protokole kontroli:

- decyzją z dnia 15 kwietnia 2020 r. Nr GOPS.PS.4623.63.2020.AK orzeczono o zmianie decyzji pierwotnej, zmienionej decyzją ostateczną w zakresie sposobu wypłaty przyznanego świadczenia (zmieniono sposób wypłaty przyznanego świadczenia w kasie, na wypłatę na osobiste konto bankowe), przy czym przedmiotową decyzją nie orzeczono o zmianie decyzji ostatecznej w sprawie tj. decyzji zmieniającej decyzję pierwotną. Powyższa nieprawidłowość skutkuje pozostawaniem w obiegu prawnym więcej niż jednej decyzji w sprawie tj. orzekającej o sposobie wypłaty przyznanego świadczenia.

Powyższe stanowi naruszenie przepisu art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej.

6) w 2 przypadkach, opisanych w protokole, wydano decyzje w sprawie pomocy realizowanej w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w formie posiłku dla dzieci w przedszkolu/szkole, orzekając w nich o prawie do ww. świadczenia wstecz tj. na okres przed dniem wydania decyzji o jego przyznaniu – powyższe narusza przepis art. 106 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

7) w sprawie zakończonej decyzją z dnia 19 sierpnia 2020 r. Nr GOPS.PS.4625.33.2020.MD uchylono decyzję Nr GOPS.PS.4652.16.2020.MD z dnia 12 lutego 2020 r. orzekając o wstrzymaniu usług opiekuńczych wstecz, co narusza przepis art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej.

8) w sprawie zakończonej decyzją z dnia 10 grudnia 2020 r. Nr GOPS.PS.4610.93.2020.MM dotyczącej przedłużenia okresu przyznania zasiłku stałego orzeczono o zmianie niewłaściwej decyzji, co poskutkowało, że:

- decyzja z dnia 27 listopada 2019 r. Nr GOPS.PS.4610.253.2019.MK przyznająca zasiłek stały nie została zmieniona celem przedłużenia okresu jego pobierania i funkcjonowała w obrocie prawnym do 26 listopada 2020 r.,

- podopiecznej wypłacano zasiłek stały bez wydanej z urzędu decyzji w sprawie zmiany decyzji przyznającej zasiłek stały i przedłużenia okresu jego pobierania na okres na jaki zachowuje ważność orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, co stanowi naruszenie przepisu art. 106 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

W powyższej sprawie, pomimo zmiany sytuacji dochodowej, nie dokonano od grudnia 2020 r. zmiany kwoty zasiłku stałego, co stanowi naruszenie przepisu art. 106 ust. 3a ww. ustawy o pomocy społecznej.

Powyższa nieprawidłowość poskutkowała tym, że świadczeniobiorca za okres 2 miesiące (grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r.) otrzymał zasiłek stały w kwocie niższej niż przysługiwała.

9) wobec posiadania przez GOPS oświadczenia zasiłkobiorcy o zrzeczeniu się prawa do odwołania od wydanego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w sprawie zakończonej decyzją z dnia 3 lutego 2021 r. Nr GOPS.PS.4610.03.2021.MM przyznano pomoc pieniężną w formie zasiłku stałego na niewłaściwy okres, co narusza przepis art. 15h ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, ze zm.). Należy dodać, że powyższa nieprawidłowość poskutkowała tym, że świadczeniobiorca za 2 dni stycznia 2021 r. otrzymał zasiłek stały w kwocie niższej niż przysługiwała.

10) w sprawie zakończonej decyzją Nr GOPS.PS.4611.14.2020.MM z dnia 8 października 2020 r. przyznano zasiłek okresowy w kwocie miesięcznie wyższej, niż kwota ustawowo określona dla osoby samotnie gospodarującej, naruszając tym samym przepis art. 38 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

11) biorąc pod uwagę treść Pani wyjaśnienia, w zakresie kwot i terminów przyznania świadczenia pieniężnego z programu „Posiłek w szkole i w domu”, zgodnie z którym cyt.: (...) *każdorazowo pracownik uzgodnił z podopiecznym termin od którego przyznana jest pomoc, lecz nie odnotowano tego w oczekiwaniach/potrzeby podopiecznego na kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Odnotowane jest to w propozycjach pracownika socjalnego w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego*” stwierdzono, uchybienie w zakresie sposobu przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Jeżeli podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego z osobą wnioskującą o pomoc, dokonano ustaleń w zakresie terminu przyznania ww. pomocy, winny one zostać odnotowane w kwestionariuszu wywiadu w punkcie „*Potrzeby i oczekiwania osoby lub rodziny zgłoszone podczas przeprowadzania wywiadu*”.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), zalecam:

1. Wydawanie decyzji administracyjnych spełniających wymogi art. 107 § 1 pkt 4 oraz § 3 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. W przypadku gdy:

- decyzji nie został nadany rygor natychmiastowej wykonalności, realizowanie przyznanej pomocy po upływie terminu do wniesienia odwołania od decyzji, zgodnie z przepisem art. 130 § 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego,
- decyzji nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, realizowanie pomocy przed upływem terminu do wniesienia odwołania od decyzji, zgodnie z przepisem art. 130 § 3 pkt 1 ww. Kodeksu.

3. W sentencjach decyzji przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych, określanie miejsca świadczenia tych usług, zgodnie z przepisem art. 50 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej.

4. Prostowanie oczywistych omyłek w wydanych decyzjach w drodze postanowienia, zgodnie z przepisem art. 113 § 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. W przypadku konieczności wzruszenia decyzji, w związku z zaistnieniem okoliczności wskazanych w art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej, wydawanie decyzji stanowiących o zmianie/uchyleniu decyzji ostatecznych w sprawie, zgodnie z ww. przepisem – celem nie stwarzania sytuacji pozostawania w obrocie prawnym więcej niż jednej decyzji orzekającej w sprawie.

6. Przyznawanie świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej, w tym pomocy realizowanej w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w formie posiłku dla dzieci w szkole, nie wcześniej niż od daty wydania w tej sprawie decyzji - zgodnie z przepisem art. 106 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

7. W przypadku rezygnacji z przyznanych usług opiekuńczych przez świadczeniobiorcę, wydawanie decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji przyznającej to świadczenie – zgodnie z przepisem art. 162 § 1 pkt 1 ww. Kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem nie wydawania decyzji z mocą wsteczną.

8) W związku ze stwierdzoną w pkt 8 niniejszych zaleceń pokontrolnych nieprawidłowością:
- dokonywanie z urzędu zmian właściwych decyzji przyznających zasiłek stały, w związku z upływem terminu ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w celu przedłużania okresu jego pobierania na okres, o którym mowa w art. 15h ust. 1 ww. ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych – zgodnie z przepisem ust. 4 i ust. 5 ww. artykułu.

Powyższe ma na celu wyeliminowanie w przyszłości stwierdzonej nieprawidłowości, o której mowa w sprawie szczegółowo opisanej w protokole kontroli, skutkującej w takim przypadku dalszą wypłatą zasiłku stałego, pomimo braku decyzji o przedłużeniu okresu pobierania ww. świadczenia.

- w przypadku zmiany sytuacji dochodowej świadczeniobiorcy - wydawanie decyzji w sprawie zmiany kwoty zasiłku stałego od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła zmiana dochodu, zgodnie z przepisem art. 106 ust. 5 ww. ustawy o pomocy społecznej, z uwzględnieniem przepisu art. 106 ust. 3a ww. ustawy.

9) W przypadku świadczeniobiorcy pobierającego zasiłek stały na zasadach określonych w przepisie art. 15h ust. 4 i 5 ww. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w sytuacji uzyskania kolejnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności - przyznawanie pomocy w formie zasiłku stałego na właściwy okres, zgodnie z przepisem art. 106 ust. 3 ww. ustawy o pomocy społecznej, w związku z art. 15h ust. 4 ww. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Ponadto wobec stwierdzonych nieprawidłowości, określonych w pkt 8 i 9 niniejszych zaleceń pokontrolnych, dotyczących środowiska szczegółowo opisanego w protokole kontroli pod poz. 29, zalecam ponowne przeanalizowanie przedmiotowych spraw i w przypadku takiej konieczności, wydanie stosownych decyzji w sprawie.

10. Przyznawanie osobie samotnie gospodarującej pomocy pieniężnej w formie zasiłku okresowego we właściwej kwocie, maksymalnie w kwocie wynikającej z przepisu art. 38 ust. 2 pkt 1 lub pkt 2 ww. ustawy o pomocy społecznej.

11. Odnotowywanie ustaleń, poczynionych przez pracownika socjalnego podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego z osobą wnioskującą o pomoc, w odpowiednich w punktach kwestionariusza wywiadu, którego wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1788).

12. Uzupełnienie dokumentacji GOPS o stosowne dokumenty, potwierdzające wykształcenie wskazanych w protokole kontroli 3 opiekunek, świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania podopiecznego.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia. Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6.000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Monika Donke-Cieślewicz
z-ca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Rada Gminy Przygodzice
Pl. Powstańców Wielkopolskich 2
63-421 Przygodzice

Dokument sporządziła: Ewa Nadera starszy inspektor wojewódzki
Data sporządzenia dokumentu: 4 maja 2021 r.